

ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

---

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ต่อไปนี้
พจน์ขณะที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ ในวรรคทั้ง ๕ คือ.....
....., และ ย....., ๒๑ ตัวนี้ เป็น โมสะ ฯ
๒. ในพจน์ขณะสนธิ สัตยัญโยโค มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ อิธปฺปโมทติ จัดเป็น
อย่างไรหน ฯ
๓. วิเสสนศัพท์นาม แบ่งเป็นเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ ที่แบ่งแล้วนั้น ชนิดไหน
มีศัพท์อะไรบ้าง ฯ
๔. ในอาขยาดนั้น ท่านแบ่งกาลที่เป็นประธาน และแบ่งกาลให้ละเอียดไว้
อย่างไรบ้าง ฯ
๕. ศัพท์เช่นไร ชื่อว่า กรณสาธนะ ฯ และกรณสาธนะนี้ ท่านบัญญัติให้แปลว่า
อย่างไร ฯ
๖. อะไร ชื่อว่า ทวันทวสมาส ฯ มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ ปตฺตจิวรี,
สมณพฺรหฺมณา จัดเป็นอย่างไรหน ฯ
๗. ในชาตาติศัทธิต มีปัจจัยเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ กาสาวํ, ปจฺฉิม, เมธาวิ
ลงปัจจัยอะไร ฯ ในศัทธิตไหน ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง.

เฉลย ประโยค ๑-๒

ปัญหา บาลีไวยากรณ์

---

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้ พยัญชนะที่ ๓ ที่ ๔ ที่ ๕ ในวรรคทั้ง ๕ คือ ก ฌ ง, ช ฌ ฌ, ท ฌ ฌ, ท ฌ ฌ, พ ฌ ฌ, และ ย ร ล ว ห พ, ๒๑ ตัวนี้ เป็นโฆสะ ฯ

๒. ในพยัญชนะสนธิ สัตยัญโค มี ๒ คือซ้อนพยัญชนะที่มีรูปเหมือนกัน อย่าง ๑ ซ้อนพยัญชนะที่มีรูปไม่เหมือนกันอย่าง ๑ ฯ อิธปฺปโมทติ จัดเป็น อย่างซ้อนพยัญชนะที่มีรูปเหมือนกัน ฯ

๓. วิเสสนศัพท์นามแบ่งเป็น ๒ คือ อนิยม นิยม ฯ อนิยมมีศัพท์คือ ย, อยุณ, อยุณตร, อยุณตม, ปร, อปฺร, กตร, กตม, เอก, เอกจฺจ, สพฺพ, กี, นิยมมีศัพท์คือ ต, เอต, อิม, อมุ ฯ

๔. ในอาขยาดนั้นท่านแบ่งกาลที่เป็นประธานได้ ๓ คือ กาลที่เกิดขึ้น จำเพาะหน้า เรียกว่าปัจจุบันกาล ๑ กาลล่วงแล้ว เรียกว่าอดีตกาล ๑ กาล ยังไม่มาถึง เรียกว่าอนาคตกาล ๑ และแบ่งกาลให้ละเอียดไว้อย่างนี้คือ ปัจจุบัน กาลจัดเป็น ๓ คือ ปัจจุบันแท้ ๑ ปัจจุบันใกล้เคียง ๑ ปัจจุบันใกล้เคียงอนาคต ๑ อดีตกาลจัดเป็น ๓ เหมือนกันคือ ล่วงแล้วไม่มีกำหนด ๑ ล่วงแล้ววานนี้ ๑ ล่วงแล้ววันนี้ ๑ อนาคตกาลจัดเป็น ๒ คือ อนาคตของปัจจุบัน ๑ อนาคตของอดีต ๑ ฯ

๕. ผู้ทำ ฯ ด้วยสิ่งใด ศัพท์ที่เป็นชื่อของสิ่งนั้นเป็นต้นว่า พนฺธนํ วัตถุเป็น เครื่องผูก ปหฺรณํ วัตถุเป็นเครื่องประหาร วิชฺฌนํ วัตถุเป็นเครื่องไซ ชื่อว่า กรรมสาธนะ ฯ และกรรมสาธนะนี้ท่านบัญญัติให้แปลว่าที่เป็นกัตตฺรูปแปลว่า เป็นเครื่องก็ได้ แปลว่า เป็นเหตุก็ได้ ที่เป็นกัมมรูป แปลว่า เป็นเครื่องอันเขา ก็ได้ เป็นเหตุอันเขาก็ได้ ฯ

๖. นามนาม ตั้งแต่ ๒ ศัพท์ขึ้นไป ท่านย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ชื่อว่า
 ทวันทวสมาส ๆ มี ๒ คือ สมหาโร อสมหาโร ๆ ปตฺตจิวรี จัดเป็น
 สมหาโร สมณพฺรหฺมณา จัดเป็น อสมหาโร ๆ

๗. ในชาติาที่ตัทธิตมีปัจจัย ๓ ตัว คือ อิม, อีย, กिय ๆ กาสาวัง ลง ณ ปัจจัย
 ในราชาที่ตัทธิต ปจฺฉิม โลง อิม ปัจจัย ในชาติาที่ตัทธิต เมชาวี ลง
 วี ปัจจัย ในตทสสัดถิตัทธิต ๆ